

Pɔl saba kaplāŋ
Galasyifa
ye

Syaha fla

¹ Ndoo kē Yesu tēnlɛhɛ Pɔl. Yesu ye me pe ra yāŋ yi u Tuhufua Yāhā ne, koo gii ke ba u ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na, tuu ba ku kii na. Koo kē ke ra yāŋ yi ma yee, n nii Yesu tēnlɛhɛ, nawee sē kē ye. Nawee sē maha kē, u ra nɔ wāā ye ye ye. ² Ndoo ma suhu Yesu kāndeyārfa mpāy ne pe ma ra ne wo teende wo, wo u saba nwo yrūhū, ma nɔ wāā Yesu kāndeyārfa yawār tii byɛ kē te n wāā Galasyi kāntraha wo. ³ Lii tē n nar wo Tuhufua Yāhā ye wo Yīnfua Yesu ne, ke kayī pye ye kē, ke yrīŋ wāā ye kē. ⁴ Yesu ku mpar draha wo wo kapee- wī na, Yāhā n waha wo kapee- gbe kāā wo na, wo n waha cɛr kāā kāntrahafa pyerpeer nde na. Loo ne, le ma wo Tuhufua Yāhā laam wī. ⁵ Yāhā miingbāŋ yai ke naa n gboho yalebyɛ, wāyɛryāā ma n pye le na ye. Amɛn, le nii ke syi.

Yesu kapāyī ma wī nen

⁶ Yāhā ke laantār wī pye ye kē ke Yīndefua Crise kāmāy na, ma ye yee ye n nii ke wām. Yagaa, ye pye mii, ma loo laantār wī nde miy yaha, ma ye yīntar wā klaha kānfuɛ laa ter ye? Loo nde fihī yē kā ra na! ⁷ Cīnde n tāy, kānfuɛ laa ter wee le maha n sroŋ ma tɛr le Crise kapāyī wī yaha ye, kapāyī lii tē ye klaha. Ya'a yāā, tē pāā wāā ye ye ke syi, mpāy ma pe ye wlāhā ma n kɛ circir, poo ga loo kapāyī nde yīntaha wā n klaha. ⁸ Wii ma yee woo ye klaha kānfuɛ laa ter ne, le sē -sē wāā le lii ne too klaha ye, ke ma sya pye ufua yi wo nklāŋ wo woo, u yi Yāhā nawee- nklāŋ wo

woo, Yāhā yoosēn te pye ufua na. ⁹Ta n maha le gbihi pāā: Wii ma nii kānfuē laa ter klaha, lii le sē wāā le lii ne tee luhu ye, Yāhā yoosēn te pye ufua na. ¹⁰Myaha sē kē tē n kε nawee- ye ye. N myaha yāā Yāhā ye, loo tē n kε. Mii loo kai sē ne ye, n saa ne pye Yesu tēntēfua ye.

Pɔl pye mii ma nii Yesu tēnlɛɛ

¹¹Wo nna, yii mpāy ye ma Yesu kāndeyārfa, ta n le pāā yi ye ye: Yesu kapāyī lii tē n klaha, nawee kacān wī sē ne ye, nawee waa sē kē u le le soho ra koho wo ye, ¹²nawee kaklaha sē maha kē tuu ra klaha ye. Yesu kadye kē tuu le yar ra na. ¹³Yii gε cā luhu ta pyer ne, tē naa n pye cāā gii cāā na tē pye Yiiffee- kānde wo. Ke cāā na, ah ndee n ba naa Yesu kāndeyārfa nar-, ma naa kerker ndoo ga pe wī kua. ¹⁴N ba cεr yaha ra Yiifeewai kē wo Yiiffee- kānde wāyār wo, ma maha ba wo Yiiffee- wālε kānde yigi pe ne kayi ne. ¹⁵Jaha, Yāhā -sē kayī pye ra kē. Ke bii ra yāŋ yi wa ke wūū, ta n cā ba see; ke n ba ra yee ba, ta n nii ke tēntēfua. ¹⁶Ke n ba ke Dya yar ra na, ra n nii u wī pāā nawee- mpāy ye pe wee Yiiffee- ye. N sē waa yey loo tēn nde wī na ye. ¹⁷Mpāy pe cāā nii ra yaha Yesu tēnlɛɛ, n sē maha ka poo fla na Yurusalɛm wo ye. N ba tεr Arabi kāntraha wo, ma cā dur ga Damasu wo. ¹⁸Dyε- tāā kur ye, ta n ka Yurusalɛm wo, wo n cā wii cā Pyar ne, ta n kuee u tāy plii sēnsye resyar. ¹⁹Ma yi kāā u Pyar na, ma suhu wo Yīŋfua cīifua Syake ne, ta yīnde sē maha taha Yesu tēnlɛɛ waa na ye. ²⁰Cīinde tē n tōr ye ye nde. Kawar sē ne tē n fua ye, Yāhā le cā. ²¹Loo kur ye, n ka Syire kui wo tesē Sersyi kui ne. ²²Koo cāā na, Yesu kāndeyārfa mpāy pe pye Yudε kui wo, ma ba yawār ta, pe sē ba ra yāā cā wa yīnde ne ye. ²³Nawee- pe naa nkāy tōr pe ye ra wī na, koo ya pe ba cā. Nawee- naa n yee: «Dya wii tuu bii naa Yesu kāndeyārfa nar- faale wo, ma sya naa pe boo Yesu wī na,

u nwo, tuu dur, ma nii Yesu wĩ tǒr nawee- ye.» ²⁴ Loo nde n ta, pe n naa Yāhā sey ma yee, ke waha yia ra na, ma Yesu wĩ yar ra na.

2

Pol u Yesu tēnlēhewai ne

¹ Dyε- sēnsye resyar kur ye, ta n ka Yurusalēm wo Barnabaase ne. N ba ka Tyite bya ne. ² Yrāhā nge wāyi yīŋ ba gbaha. Yāhā kē ke ba yee, n ka ke fla na, n ga yi Syake na Pyar ne ma suhu Nsān ne. Poo pe pye le Yesu kapāyī yahaseefa. Too ga dye, wo n wii yāā pe ne. Yesu kapāyī lii tē n klaha mpāy ye pe wee Yiiffee- ye, ta n le tege ta pe kē, pe n yāŋ le le laam wo. Tēn lii tē tē tēr wa, ma suhu lii ne tē yigi yagaa, n sē naa n traha ke nii wāwaha pe yīnde na ye. ³ Tyite wii tuu ba ka ra ne, Yiiffee naa sē kē ye. Pe sē -sē u crāhā le wākūū kānde wo, tuu kūū ye* . ⁴ Nawee- mpāy pe sē Yesu kānde yār cīinde ye, ke ma ne pye mii, poo mpāy sē ba yuhu dye wlāhā wo ne, ma pe ya yē le kapān wo ye, wākūū wĩ nde gε saa ne kuā yir ye. Cīinde dawarfa ba me poo ne. Pe ba pa yuhuyāŋsaha wo wo ye, ncā wo wee too wo wāle Yiiffee- kānde yār nantāŋ laa? Poo ga wo yi kāā Yesu kānde wo, lii too sya, tefay n wo fua. Poo ga wo dur le wo wāle Yiiffee- kānde yāmpar wo. ⁵ Wo le sye yaha pe na, wo sē yīŋ kor le pe kē laa gε wo ye. Wo wii waha ma yee, le Yesu kapāyī cīinde ma syi le wā klaha ye fla na ye!

⁶ Nawee- pe naa mpāy yāŋ ma yee, poo pe ma kaiyahaseefa, ta kalaa sē pye loo na ye, nawee- byε ma wācεŋ Yāhā ye. Poo kaiyahaseefa sē laa yāā le kuee le Yesu kapāyī na, pe n tǒr ra kē kafuē ye. ⁷ Tē Yesu kapāyī pāā

---

* ^{2:3} ^{2.3} Mpāy pe sē pye Yiiffee- ye, ma naa n gaha pe Yiiffee- yawāhā nwey wo, pe ne yai pe kūū.

nawee- mpāy ye pe wee Yiifee- ye, pe yahaseefa gE le yāã ma yee, Yāhã kĕ ke ra taha loo tĕn na mii Pyar wāŋ syi dyaŋ pe Yiifee- ne. ⁸ Yāhã Pyar ta Yesu tĕnlĕhE, Yiifee-myaha na. Ke -sĕ ta bya ta Yesu tĕnlĕhE Pyar wāŋ syi dyaŋ, nawee- mpāy myaha na pe wee Yiifee- ye. ⁹ Mpāy pe ma le Yesu kānde yīŋ na, Syake, Pyar tesĕ Nsān ne, pe n pe kluE le ra wāŋ laam wo, Barnabaase wāŋ bya ne, too waha cā wii tesĕ poo ne, too ma yīmbui nen na, too ga waha ka nawee- mpāy ye pe wee Yiifee- ye, poo pe -sĕ kuee Yiifee- ne. ¹⁰ Lii ya pe ta wo kĕ, loo ne nde ne: Pe yee, fĕnfa mpāy pe ma Yesu kāndeyārfa yawāhã wo Yurusalĕm wo, too ma n naa n faha poo wīi ne ye! Cīinde na, n sĕ -sĕ faha pe wīi ne ye.

Pɔl laa kuān Pyar ye

¹¹ Wo sĕ ba pāã wāã le la Pyar ne yīmbui nen na? Loo nde naa byE ne, Pyar n ba kaa pa Yātɔɔsyi wo, ma ba tee pye, ta n u tĕ gbe yi le ne nanihi wo. ¹² Tuu ba dye, u wāã naa n di nayōr saha na Yesu kāndeyārfa mpāy ne pe sĕ pye Yiifee- ye. Syake n ba nawee- mpāy ter lĕhE wāã pe n pa. Poo pye le wākūũ kānde wo. Pyar tuu poo yāã, u n fya yagaa, ma u ya yi kãã pe naweete- nsoho wo, u sĕ maha wāã n di pe ne ye. ¹³ Pyar tuu tee pye, Yesu kāndeyārfa mpāy pe pye Yiifee- pe naweete- nklāŋ wo, pe byE n taha u Pyar na, ma sya ta Barnabaase bya n yāŋ pe wāteepye na. ¹⁴ Tĕ ba yi le cāŋ na, ma le yāã, le sĕ sroŋ Yesu kānde wo ye, ta n Pyar tĕ gbe yi le ne pe nawee- byE yīnde na ma u pye: «Ah dya! Yagaa woo la, taa cā laa cā Yiifee- kānde na? Ah ndee, ma ba mii wlāhã naweete- ne, mpāy pe wee Yiifee- ye. Lii kuee mii, ye sĕ naa le pye yii na ye? Yagaa ma yee, mboo mii dur yi. Mboo gE cā, ma saha naweete- ta, pe n pe pyer miy yaha pe dur pe Yiifee- pyer gbe ye.»

Nawee- ter byE ma wācEŋ Yāhã ye

¹⁵ Cĩĩnde ne, wii poo na, wo see Yiiffee-, wo wee pe naweete- dyaŋ ye, poo mpāy pe sē Yāhā cā ye. ¹⁶ Wo - sē le cā, wii u Yesu Crise ta u Yatɛr, woofua tuu sroŋ Yāhā yĩnde na. Ke sē nii mii kānde lii Yāhā le ta u loo yigi u ya koho fānga ne ye. Koo syi kē wo bya n Yesu Crise ta wo Yatɛr ma cā sroŋ Yāhā ye. Ke sē nii mii kānde lii Yāhā le ta, wo loo yigi wii koho fānga ne ye. Kānde lii Yāhā le ta, waa saha le yigi u ya koho fānga ne u waha sroŋ yāā Yāhā ye ye.

¹⁷ Wii too sya nii Yiiffee-, ah ndee u Yāhā Yĩndefua Crise woo too ta wo Yatɛr ma cā sroŋ Yāhā yĩnde na? Pe ma yee, too u Crise ta wo Yatɛr, wo nii kapeepyefa, le ga nii mii yagaa, Crise woo, u wo le kapee wāpyeŋ wo. Le sē -sē wee koo syi ye. ¹⁸ Le ma mma ma syi dyaŋ: Waa ma u ga Crise ta u Yatɛr, tuu ba dur u yee, a u wāku wĩ saha ta woo n sroŋ Yāhā ye ye. Woosyifua kē u u ya dur n le kapee-wāpyeŋ wo. ¹⁹ Kānde lii le ta, n ma yee n ga nii waha, n le yār, n sroŋ Yāhā yĩnde na, n saha yia ye. Kānde lii le ta le yee, tē yai gbā ne. Koo syi kē, ndoo na, n sē n kɛ tē ga nii waha, n sroŋ koo wāyār ya ne nantāŋ ye. Yagaa loo kua ra ye. Loo wĩ na, n ma mii nakugu dyaŋ, ma -sē nii Yāhā wũ. ²⁰ N ma mii pe ba ra wāā le kuey mar boo Crise ne trā na. Yagaa, n ma sya pye yrāŋ na, ndoo gɛ sē kē ye, u Crise woo kē, u ma yrāŋ na ta laam laam wo. Ta troho gii tē n tāhā yagaa kāntraha nge na, u Yāhā Dya Yesu woo tuu ma ra Yatɛr, ta n ke tāhā n taha u na. Woo wii ta ntāŋ dye u tāy u n sya ku ra wĩ na. ²¹ Yāhā ke -sē kayĩ lii pye wo kē, loo ne nde: Ke yee, wo ma le sya ma yee, Crise ku mpar draha wo wo kapee- wāyeelahakāā wĩ na, wo sroŋ wa koo yĩnde na. Ndoo saa loo kayĩ sye ye. Kānde lii le ta, ke ma ne pye nawee ga waha u ya waha le wāyār ne u sya ba sroŋ Yāhā yĩnde na, koo myaha u Crise ka ku wāwaha.

3

Yesu wāta wo Yatɛr loo le ma yĩŋ

¹ Wo nna Galasyifa, nwa syi nayān ye na too ne? Yoo tuu koo tekāŋ yɔɔ ye na ke syi? N sē Yesu wāboo wī tōr laha la gbɛgbɛ ye ye, kii pe ba u boo trā na wo kapee- wī na? ² Ye tyii ra n ye yey katɛ nen ya ne: Kānde lii le ta, ye yii waha le wāyār ne laa, Yesu kapāyī loo tee sya cīinde, Yāhā Yrā n cā dye ye ye? ³ Ye cā la kacān ye laa? Ye sē fe gbe la Yāhā Yrā ne, yagaa ma loo sye, ma n kɛ yii ga naa le Yāhā kānde yār yii koho fānga ne? ⁴ Ke n ta kangbāy nde tee yāā Yesu wī na, ye yīmpɛ sē maha yār wa la? Loo nde saha nii wāwaha ye. ⁵ Yāhā kē, ke ke Yrā laha ye kē. Ke maha laanwɔ wūhū pye yar ye na. Ye yee la kānde lii le ta, tee le gbihi yigi koo syi? Aye, ye Yesu kapāyī wī sya le ye laam wo, koo syi Yāhā n koo pye ye kē.

⁶ Ye sē yāā, Brama wī ne le yrūhū le yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee:

«Brama bii Yāhā ta u Yatɛr

ma ke kaplāŋ sya le yaha kaplāŋ byɛ yaha ye.

Yāhā n -sē u yāŋ ma yee, u sroŋ.»

⁷ Ye yai ye cā ye yee, mpāy pe Yāhā ta pe Yatɛr Brama wāŋ syi dyaŋ, poo pe sroŋ ma Brama kur wām. ⁸ Ye sē yāā, le bii cāā yrūhū ta nii ke sabangbāŋ wo ma yee, mpāy ma pe wee Yiifee- ye, pe ga ba Yāhā ta pe Yatɛr, ke n sya yee pe sroŋ. Loo le ta, Yāhā n bii cāā Brama yar yaha le ne ma yee: «Ma wī ta, Yāhā ga ba kaa taha kāntrahafa kur byɛ na.»

⁹ Brama Yāhā ta u Yatɛr, ma -sē yāā kaa taha u na. Koo syi kē, mpāy byɛ pe Yāhā ta pe Yatɛr, ma ke kaplāŋ sya pe laam wo, Yāhā ga kaa taha pe na Brama wāŋ syi dyaŋ.

¹⁰ Kānde lii le ta, wii ma u ya kar yaha le wāyigi ne u ya fānga ne, Yāhā kasāhā ma u yīŋ na. Le ma le yrūhū ta nii ma yee:

«Kānde lii le ta,

wii ma yee u sē le byε gbihi yigi tãŋ ye,
 Yāhã kasāhã ma woofua yīŋ na.»

¹¹ Ma'a Yāhã sabangbãŋ yãŋ, maa cã, nawee saha u ya waha le kãnde wãyigi ne, Yāhã n sya ba yee u sroŋ ye. Le ma le yrũhũ ta ke laam wo ma yee:

«Wii ma Yāhã ta u Yatεr,
 u sroŋ Yāhã yĩnde na.

Loo ga ta u n cĩinde yrã yãã.»

¹² Kãnde lii le ta, wii ma yee woo ga le yigi u ya fãnga ne, u cã ba sroŋ Yāhã yĩnde na, woofua sē koho taha yaha Yesu wĩ na Yatεr wãŋ syi ye. Kãnde lii le ta, wii ma u ya gbe le le laam wo, u -sē ke byε yigi tãŋ, mii loo sē ne ye, u yai gbã ne. ¹³ Kãnde lii le ta, wo saa waha le byε yigi tãŋ ye, koo syi kē, Yāhã kasāhã ma wo yīŋ na. Yesu n -sē pa ma wo sya yaha Yāhã kasāhã koho wo. Tuu loo pye ke dyaŋ, u Yāhã ncafũhũ sya taha u ya na wo draha wo. Le ma le yrũhũ ta Yāhã sabangbãŋ wo ma yee:

«Wii ma kuey mar yaha trã na,
 loo yĩntaha kē,
 Yāhã kasāhã too u na.»

¹⁴ Yesu wĩ nde ta yagaa, Yāhã ke bii yē tεr Brama ye ma yee, u wĩ ta koo ga kaa taha kãntrahafa kur byε na, nawee- byε ga waha koo kaa wãtaha yãã yagaa. Loo ne Yāhã bii yē tεr Yiifee- ye, tesē mpãy ne pe wee Yiifee- ye, ma yee wii ma Yesu ta u Yatεr, Yāhã Yrã ga dye woofua laam wo. Yesu wĩ ta, wo ga waha loo yãã.

Kãnde lii Yāhã le ta, le saha yεr tã Yāhã yē wãtεr na ye

¹⁵ Wo nna, ye tyii ta n laa pãã ye ye: Gbã kafεhε na, nawee ma ga ku, ma lii pãã ta yaha, waa ga waha laa pãã suhu la le na laa, waa ga waha laa pãã cεr yaha le na? Tuu lii pãã, loo le yai le pye. ¹⁶ Le ma ke dyaŋ Yāhã yē wãtεr ne. Yāhã yē tεr Brama ye ma suhu u kur ne, le yale dey.

Le sē yrūhū ta Yāhā sabangbāŋ wo ma yee u kur wām byε ye. Lii le yrūhū ta loo ne nde ma yee: «U kur.» Kur nawee nen ya wīi ne. Woo nawee nen nwo, u Yāhā Yīndefua Crise kē. ¹⁷ Kaplāŋ ngīi yīntaha kē ngīi: Yāhā yē wāter wīi ma koo syi. Yāhā yē tēr Brama ye. Loo kur ye, dyε- yīisyāŋ gbey sēnsye n tēr, ke n cā ba le kānde ta. Koo syi, kānde lii le ta, le saha laa yi kāā ke yē wāter wīi na ye. ¹⁸ Yāhā laantār wīi pye wo kē. Kloho kē too n di. Kānde lii le ta, le ma pye wo yai wo wii waha le wāyigi ne wo cā koo kloho nge yāā, koo myaha kē Yāhā ke yē tēr Brama ye lii ne, ke sē le yigi ye. Kānde lii le ta, le wāyigi wii ya fānga ne, loo saha nii Yāhā laantār wīi wo ye ye. Yāhā ke yē tēr Brama ye lii ne, loo ne Yāhā laantār wīi wo ye.

Kānde lii Yāhā le ta, le wāyi yīŋ lii ne

¹⁹ Kānde lii le ta, ah le wāyi yīŋ lii ne? Yāhā le yi ma yee nwa? Kānde lii le ta, Yāhā le yi ma yee, too waha naa kai- war, nkāy wāpyeŋ ke n tāy ke ye tesē nkāy wāpyeŋ ne, ke sē yō ke laam wo ye. Ke loo kānde ta, le n kuee yatata u fua n sya ba pa, wii Yāhā bii yē tēr u wīi ne. Yāhā ke bii le kānde ta wa, ke n ke yāhāyīŋ tēnlehe ye ta poo n le le soho kāntraha nawee waa koho wo, u sya u tōr u kāntrahafa yar. ²⁰ Kānde lii Yāhā le ta, le wīi na, nsohofa pye Yāhā nsoho wo nawee- ne. Yāhā yē wāter wīi fla na, nsohofua sē bii pye ye. Le pye Yāhā ya wīi Brama ne.

²¹ N ma n pāā ke syi, kānde lii le ta, ke sē nii mii le sē wāā le Yāhā yē wāter ne ye. Le wāā le. Lii le ma, Yāhā sē le kānde ta ma yee, nawee ma waha le yigi, u ga sroŋ Yāhā yīnde na ye. ²² Yāhā sabangbāŋ sē yee la, wo kapee- wāpyeŋ wo byε fyāhā yigi yaha? Koo syi kē, Yāhā bii yē tēr kayīi lii wāpyeŋ ne, ke ga naa le pye mpāy kē pe Yesu Crise ta pe Yatēr. Pe Yesu Crise wāta pe Yatēr koo kē, le ga ta pe n loo kayīi nde yāā, pe sroŋ Yāhā yīnde na.

²³ Faale cãã na, Yesu yai ke sê bii dar wa ye, kãnde lii le bii ta koo cãã na, le bii wo ta yãmpar wãŋ syi yatata Yesu yai n cã ba yi. Koo yai kê Yesu wãtaŋ ne Yatɛr. ²⁴ Ke syi, kãnde lii le ta loo ne le naa wo yãŋ, ma naa wo kapee- yar wo na, Yesu Crise n cã ba pa. Yagaa u Yãhã Yĩndefua Crise tuu pa wa, wa'a woo ta wo Yatɛr, loo ya le ga wo ta, wo n sroŋ Yãhã yĩnde na. ²⁵ Yagaa tuu pa wa, wo n u ta wo Yatɛr, wo wee le kãnde yãmpar wo nantãŋ ye.

²⁶ Ye sê yãã, tee Yesu ta ye Yatɛr, ye byɛ yii wãã le u ne. Loo na ye nii Yãhã pii. ²⁷ Ye wãtãã na u Crise myaha ne, loo nde le yar ma yee, ye seefar le u ne. Ke syi ye u pyer gbe, ma nii u wãŋ syi dyaŋ. ²⁸ Ye ma Yiiffee- woo, ye wee Yiiffee- woo, ye ma yãmpa woo, ye wee yãmpa woo, ye ma naam woo, ye ma ca woo, ye byɛ wãã le Yesu Crise ne, koo ke ta ye byɛ ma wãcɛŋ Yãhã yĩnde na. ²⁹ Ke ma pye ye ma u Crise wãm, ye ma Brama kur. Ye -sê ga u Brama kloho di, kloho gii wĩ Yãhã bii yê tɛr yaha u ye.

4

Wo wee yãmpa nantãŋ ye, wo nii yagaa Yãhã pii

¹ Yãhã kloho wãdi, le ma mii tuhufua kloho wãdi dyaŋ, ke ne yi kicar waa na, ke u ta yaha wãpuale. Woo nwo ma wãcɛŋ yãmpuai ne, u ma sya nii klohodifua. ² Cãã gii u tuhufua tuu yar yaha, u ma ba lɛ nɔ koo cãã na, u ga cã waha ke kloho di. Koo cãã ma yee ke sê nɔ wa ye, ah ndee u ma ne dye kuee mpãy koho wo, pe n naa u yê woo, u yĩntaha n sya ba syii, u n nɔ ke kloho wãdi na? ³ Wo byɛ wĩ ma ke syi; faale na, too sê pye wa Yesu kãnde wo ye, wo pye mii kicaabir dyaŋ, wo pye wam kãnde fãnga koho wo kãntraha nge na. ⁴ Cãã gii Yãhã ke bii tɔr yaha, ke cãã ke ba nɔ, ke n ke Dya nɔ wãã kãntraha na. U n see ba naweete wãŋ syi dyaŋ. Kãnde lii le ta, u pye le fãnga

koho wo mii nawee- byε wāŋ syi dyaŋ. ⁵ U le pye ke syi, ma waha nawee- yīŋ wloho yi le kānde fānga koho wo. Ke syi wo n waha nii Yāhā pii wii ndoŋ. ⁶ Lii le ta Yāhā n ke Yrā le ye laam wo, loo lii le ma Yesu byε wo, ye le cā la? Kayar kē, ke ye yar tee fihī ma koo pii. Ke Yrā n ta ye n waha naa ke yee: Tuhufua. ⁷ Le ma nii ke syi mboo wii ye, ma wee yāmpuai nantāŋ ye, ma -sē ga naa n tōr ke pii ne. Taa -sē ma ke puee waa, maa waha ke kayūhū byε yāā, kayūhū nkāy ke ta yaha ke pii byε kē.

Pɔl fya Galasyifa wīi ne

⁸ Faale na, tee sē ba yi Yāhā cāŋ na ye, ye ba naa wān taa ter ta Yāhā draha wo. ⁹ Yagaa ye mii, tee yi Yāhā cāŋ na, Yāhā byε -sē yi ye cāŋ na. Ah le maha ba yigi mii ye ye, ye n maha yīntaha sroŋ kai- nkāy ter wāpyeŋ ne? Koo kai- ter ngīi fānga sē nɔ Yāhā wāŋ na ye. Nwa ye n ke yii ga maha nii yāmpa kai- nkāy ter wāpyeŋ kuε ye. ¹⁰ Ye tee mii, ye plii raa yāŋ yi yrey raa ne, yabεhε nkāy ne, ma suhu dyε- nkāy ne, ma nii kai nkāy ter pye koo na ma yee, wii ma ke yigi, u ga sroŋ Yāhā ye. ¹¹ N fya ye wīi nde na, tēn lii koho tē yigi tēr ye fla na, ma le Yesu kapāyīi yar ye na, le yāā ga yi wāwahale?

¹² Wo nna, n ye nar nde ne: Tē nii ta ye dyaŋ, ma Yiifee- kānde miy yaha mii Yiifee naa sē kē ra ne ye, ye bya ye -sē nii ra wāŋ syi dyaŋ. Ye sē laa wāpee pye yāā ra na ye. ¹³ Ye sē ye laam too la, cāā gii cāā tē ba le Yesu kapāyīi fe yar ye na? Ta yan cāā sē na, tē le tōr ye ye? ¹⁴ Ye fεn sya ta wīi na. Tē sya ba naa n yaa, ye sē ba ra laha ye, ye sē maha ba ra sye ye. Ye -sē mii, tee ba ra yigi mii Yāhā nawee dyaŋ ra ne, ma maha ba ra yigi, maa yee Yesu Crise dyaŋ ra ne. ¹⁵ Koo cāā na, ye laam ba flege cīinde. Ah nwa ke ye yigi yagaa wo, ye sē ye laam flege ra ne ye? N -sē cā ke cāā na, yīmpε ma ne pye wākuāyi wūhū dyaŋ, yaa

ne yee tee ga ye wūhū kuā yi wāā ra kē. ¹⁶ Ah koo myaha, cīnde lii tē n tōr ye yar, loo wī la, le sye ye ye, ma ta wo n nii napī-? ¹⁷ Nawee- mpāy pe mii, pe pua yaha ye na mii, pe laam wūhū sē yō ye. Pe n traha pe ye cēr ra na, ye naa n taha poo na. ¹⁸ Āwā, nawee ma pua yaha kai lii na u kuāṅ ne, le ma pye wa kayī, le yō. N sē yee, ye pua yaha le na yaliile ya, n ma ye fla na ye. ¹⁹ Waa u pii ne, n nwo tē maha fēn gbihi n sya ye kur ye mii capeseesya dyaṅ, lai u yigi. N ga kuae too fēn nde wo yatata, ye n sya ba u Yāhā Yīndefua Crise laam ter yāā. ²⁰ Mii ngaa dyaṅ, waa u fīhī ne ta gbe ta yagaa ye tāy, ta n ne ta laam wūhū byē gbihi tōr kaa syi dyaṅ ye ye, ye n ke kai- war. Ta laam sroṅ wlahā ye wī na.

Yānsya puee tesē casyaṅ wūū ne

²¹ Ye sē kai- cā ye, ma nii le kānde kuε koho kε, kānde lii le ta. Ye sē loo kānde nde wūhū war ye, koo kē. ²² Ye sē le kānde wī luhu la Brama wī na? Brama bii pii syām see, u nen see u yānsya Yegar na, ma u syām wuhu see u casyaṅ Sara na. ²³ U yānsya puee wāyāā wī nii nawee laam wī. Wii u ma casyaṅ, Yāhā kē ke ta, woo n u wūū yāā see. Yāhā sē bii yē tēr la u puai Brama ye puee wī ne? ²⁴ Poo ca syām mii wī gbaha; laa kē Yāhā ke tōr yar wo na pe wī ne, loo kai ne nde: Poo ca syām mii wī ma mii katε- syāṅ dyaṅ, Yāhā ke yar nawee- na. Le katε cir wī ne Yegar wī ne. ²⁵ Yegar wī ma mii ke yāṅ nge wī dyaṅ, pe n yee Senayi. Kānde lii Yāhā le ta, koo fla kē Yāhā bii le yar wo wādyaha Musa na. Mpāy ma yīṅ le yaha loo kānde wo, poofa ma yāmpa mii yānsya Yegar dyaṅ tesē u yāmpua ne. Le ma ke syi dyaṅ le Yurusalēm klo ne, lii Yiiffee- pe ma le laam wo yagaa. Koo flafa ma Yiiffee- wāε kānde yāmpa. ²⁶ Yāhāyīṅ Yurusalēm gii ke ma, ke wee yānsya ye, ke ma nangbāṅ puee wāṅ syi dyaṅ. Koo ma wo nahafua mii Sara

wãŋ syi dyaŋ. ²⁷ Le ma le yrũhũ ta Yãhã sabangbãŋ wo ma yee:

«Naa nuhu di, YurusalEm klo* ,
 mboo wii, ɔɔɔ dyaŋ
 kicar sê kě u myaha na ye.

Naa laanfir tẽŋ tẽ, mboo wii,
 taa sê pesee yan cã ye.

ɔɔɔ wii pe ta yaha,
 u pii -sê ga ba nihi ta tɛr wii wãm yaha
 tuu ma puai ne.»

²⁸ Wo nna, ma -sê yee yii na, ye wĩ ma mii Sara dya Yisyake wĩ syi dyaŋ. Yãhã bii yẽ tɛr Yisyake wãsee wĩ na. Yãhã yẽ tɛr ye byɛ wãsee wĩ na, koo syi ye ma Yãhã pii cĩnde. ²⁹ Faale cãã na, kicar wii tuu bii see ke dyaŋ nawee laam wĩ ya na, u bii sye kãã kicar nwo na, ma naa u fãŋ, kicar wii Yãhã ke ta u n see. Loo nde -sê n gaha ke syi yagaa. Nawee- mpãy pe ma Yãhã pii, pe n fãŋ mpãy koho wo, pe wee Yesu kãnde wo ye. ³⁰ Yãhã sabangbãŋ -sê lii pãã pe wĩ na? Ke yee:

«Brama, yãnsya nwo kar wãã u dya ne.

U yãnsya puee sê yai tuhufua kloho wãwããdi ne
 u casyaŋ wũũ ne ye.

Casyaŋ wũũ ya,
 u yai u tuhufua kloho wãdi ne u ya ya.»

³¹ Wo nna, ke syi dyaŋ, wo wee yãnsya pii ye, wo ma casyaŋ pii.

5

Yesu wo le tefay kãnde wo

---

* 4:27 4.27 Yãhã bii YurusalEm klo miy yaha yalaale nsoho wo. Le klo ntãŋ -sê ba dye Yãhã tãŋ, ke n sya yẽ tɛr le ye pii buar wĩ ne.

¹ U Yāhā Yīndefua wo yīŋ yi kǎā kai- wo, too fihī naa tefay sya. -Ye kuee poo tefay wāsyaŋ wo, ya'a syi ye maha yii dur le yāmpar wo ye!

² -Ye luhu ra ye! Ndoos Pɔl tē n pǎā ye ne. Ya'a yee, a wākūū wī loo le nawee ta u n sroŋ Yāhā ye, u Crise gbā wī sē -sē wee ngaa ye ye ye. ³ Ta n le gbihi tōr laha ye ye: Wii ma sya ma kūū, ah kānde lii le ta, ufua u -sē le byε yigi tāŋ, u ma syi faha wī nen laa gε yaha ye. ⁴ Yii mpāy tee yee, ye ga waha yia, ye le kānde teebεhε byε yigi tāŋ, ye ba sroŋ ke yīnde na, le nii mii, ye yii cεr u Crise na. Ke syi ne Yāhā ke laantār wī lii pye ye kē, ye le sye. ⁵ Wii poo na wo yee, wa'a Syayahafua Yesu ta wo Yatεr, wo ga sroŋ Yāhā yīnde na. Loo nde ne, too koho taha yaha le na. Yāhā Yrā -sē ma wo laam wo, le fānga wāā wo kē loo nde wāsēŋ na. ⁶ Mboo wii ma sya ma yīmbui wāā le Yesu ne, ma kūū woo, ma sē kūū woo, laa wee le na ye. Lii le ma yīŋ, ma u ta ma Yatεr. Loo nde yāŋ n cǎ ma nampyeŋ-ntāŋ wādye wī na ma tǎy.

⁷ Tee naa ye troho tāhā le cīinde kānde wo, ah yagaa yoo ye ta, ye sē n luhu le cīinde kānde wūhū ye ye. ⁸ Kaplāŋ nkāy penefa mii pe tōr ye ye, poo ga ye ta ye n dye wākūū kānde wo, koo kaplāŋ ngī Yāhā wūhū sē kē ye, Yāhā gii ke ye yee, tee pa koo ye. ⁹ -Ye ncasur wī yāŋ: Te car ya, te ga waha bur miy ta pe n fua yir. Yāhā kānde kaklaha ma too ncasur dyaŋ. Lii ma kǎāŋ yi car ya cīinde wo, le ga waha nawee laam wlāhā, le u yi kǎā cīinde wo. ¹⁰ Wo byε too -sē mii Yīŋfua Yesu koho wo, n cǎ ma yee, yaa ba ta yē wī sya. Ma -sē yee wii woo na, tuu nii ye laam kǎn n wlāhā, u ma sya pye mii syi, Yāhā ga ufua sāhā. ¹¹ Wo nna, ke ma ne pye mii, n wākūū wī le ta kaklaha wo, nawee- ga ne naa ra fāy lii ne? Tē -sē nwo, n Syayahafua Yesu trā wāku wī pǎā ma yee, loo ya le ga waha wo ta wo n sroŋ

Yāhā ye, loo nde ne le ncafūhū yigi pe kē. ¹² Mpāy pe ye laam kān n wlāhā, le ma tāy pe ye, pe kaa taha pe wākūū pyer na, pe sya naa pe ya sā mii pe pe yar sā mii syi.

¹³ Wo nna, yii na, Yāhā ye yee yi, ma ye le tefay kānde wo. Pe ma yee tee nii pra mii nangbāŋ pii dyaŋ, pe sē -sē yee, tee naa ye laam kapee- koo pye ye. -Ye laantār roo le ye laam wo, -ye naa koho le yii ye! ¹⁴ Kānde lii Yāhā le ta, ke kataŋ byε ba ke ya wāā sya katan nen nde wo, lii le n yee: «Ma ya wī le n tāy ma ye mii syi dyaŋ, tyii ma nampyeŋ wī n naa n tāy ma ye ke syi.» ¹⁵ Ya'a yii pyer ta te n nii waygapyāhā wān, waa ma nii waa nar-, waa ma nii waa duai, -ye -sē yii yigi, mii loo kai sē ne ye, yaa yii wī kua.

-Ye naa n luhu Yāhā Yrā loo ye!

¹⁶ Lii le ba pye ra ye wātōr wī ye ye, le nde: Ye tyii Yāhā Yrā n naa ye troho wātāhā sroŋ! Ke ma pye ke dyaŋ, ye laam kapee- saa naa ye troho wātāhā sroŋ ye ye nantāŋ ye. ¹⁷ Wo ya laam wūhū nii, ke wee wācεŋ Yāhā Yrā wūhū ne ye. Yāhā Yrā wūhū bya nii, ke wee wācεŋ wo ya laam wūhū ne ye. Too flε sī nde n wāā te ya ne, koo syi kē wo saa waha wo laam kayūhū pye ye. ¹⁸ Yāhā Yrā ma -sē nii ye troho wātāhā sroŋ ye ye, kānde lii le ta, ye wee le fānga koho wo nantāŋ ye.

¹⁹ Nawee laam wūhū ke u le kapee- nkāy wāpyeŋ wo, ke ngī: Ke u ta u n nii tyatyāhā, ke u ta u n nii worfua, ke u le cayōr wo. ²⁰ Ke u le mpar kānde wo, tekāŋ kānde ne; ke maha u le nalaha kānde wo, wāhā kānde ne, laanyar ne, ncafūhū ne, kaplāŋ wātyīn kānde ne u nampyeŋ ne, wācāŋ wo pe ya ne, ²¹ waa koho kla wāyāŋ ne, sēnwōr ne, tefεn ne. Ke maha nawee le kapee- nkāy wāpyeŋ wo mii nkāy syi dyaŋ, too yāā tεr. N ba le pāā wa ye ye, n ga

maha le dur pãã yagaa: Mpãy pe koo syi nkãy pye, pe saa dye Yãhã Yai klo wo ye.

²² Yãhã Yrã le wo le kayũhũ nkãy wãpyeŋ wo, koo kẽ ngĩĩ: Le wo ta, nawee- ntãŋ n dye wo tãŋ, wo n nii laanfir ne, Yãhã yrĩŋ ne, laanyĩn ne, laantãr ne, laanyõm ne, ma n sroŋ, ma n nii prafa, ma waha n yia wii na. ²³ Mpãy pe kai- ngĩĩ syi pye, kãnde lii Yãhã le ta, pe sã le sye ye. ²⁴ Mpãy pe ma Yesu kãnde wo, pe pe laam kapee- miy yaha. Ke nii mii pe ke kuey mar boo Yesu ne trã na. ²⁵ Yãhã Yrã ne, le wo laam wã n klaha wo kẽ, koo syi kẽ wo yai wo tyii le na, le n naa wo troho wãtãhã sroŋ wo kẽ. ²⁶ Wa'a syi wii gbe le yataŋ kãnde wo ye. Wa'a syi maha naa nawee laam war ye. Wo yĩnde ma syi maha naa n yi wo nampyeŋ- wãn na te n naa laam yigi wo kẽ ye.

6

¹ Wo nna, wii ma tã yigi kapee wãpyeŋ wo ye fla na, yii mpãy, Yãhã Yrã ke ye troho wãtãhã sroŋ kãnyĩ wo, -ye pãã u ne, ye u yi le kapee wo, ye u dur le kãnyĩ wo sũũ laanyĩn ne! Ta n maha nde pãã yii nanem byε ye: -Ye yii yigi, mii loo kai sã ne ye, yaa waha gbe kapee- wãpyeŋ namihi wo yii ndoŋ. ² -Ye naa koho le yii ye ye yĩŋ teger wãtẽŋ wo. Loo nde ma n pye ke syi ye nsoho wo, ye Yesu laam wĩ pye. ³ Wii ma ntraŋ ka n gbã, a woo ma ngaa, u sã u ya kar yaha la u ya ya? ⁴ Nawee nawee woo, u naa u ya troho wãtãhã yãŋ. U ma cã le yõ, u ga waha yay di loo na. U ma syi u naa u ya tõr waa ne, u naa re di ye. ⁵ Nawee nawee woo, u yĩŋ wĩ ne: Wii ma ba nii u kapyeŋ tõr Yãhã ye, waa saa ba pye u ne ye. ⁶ Wii ma nii ye klaha le Yãhã kaplãŋ ne, ye -sã yai ye naa ye kluε wãn taa wãã u kẽ. Tuu ga waha u ya ntraŋ wĩ lii pye, le ma tãŋ u laam wo, u n le pye u klahafua kẽ, le yõ.

Ma'a ngii tãhã, koo kla maa yaa

⁷ Ya'a syi yii kar naa n yaha ye, waa wee u Yãhã lɛr ye. Mboo nawee, ngii raa tãhã, koo raa n pai yaa. ⁸ Mboo wii ma nii ma laam kapee- wũhũ tãhã, koo raa ga ba yaa, ke n ta ma sukũhũ wãyãã n klaha-, ma n kuee yai tãŋ gbã wo ma kuãŋ ne. Mboo wii ma -sẽ Yãhã Yrã wũhũ tãhã, koo raa ga ba yaa, ke n ta ma n sukũhũ yãã, ma cĩinde yrã yãã, lii wãkuayãã wee le na ye. ⁹ Le yai wo naa kayũhũ pye, wa'a n fãy sya ke wãpyeŋ ne ye. Wo ma yee, wo sã n fãy le ne ye, Yãhã per ma ba nɔ, waa ba wãyĩ yãã loo kur ye. ¹⁰ Ke ma pye ke syi, kayĩ pyesaha ma pye mboo wii ye nawee- kã, naa le pye pe byɛ kã! Ma'a syi naa n faha Yesu kãndeyãrfa wĩ loo ne ye.

Te kaklaha kuasaha

¹¹ -Ye yãŋ, ye sã ta koho yrũhũsaha fla yãã la nwo gbaagbaa, tã yrũhũ. ¹² Mpãy pe n kɛ poo ga ye gbihi le wãkũũ wo, myaha kã pe n kɛ. Lii le pe ta le na, loo ne nde: Pe ma yee, nawee ga waha sukũhũ yãã u Yãhã Yĩndefua Crise ya gbã myaha ne trã na, pe ga kayĩhĩ yãã nawee-koho wo. Pe sã -sẽ n traha pe koo yãã ye. ¹³ Poo mpãy pe wãkũũ kãnde yãr, kãnde lii Yãhã le ta, pe n yãr la le teebɛhɛ byɛ wo? Lii ya pe n kɛ pe n traha ye kũũ, pe n waha naa pe ya sey, pe naa n yee, a poo waha yia, ma ye ta, ye n nde pye ye kadye na. ¹⁴ Ma -sẽ yee ndoo woo na, n sã nii sey laa ne, mii Yesu Crise wãku wĩ ya sã ne trã na wo wĩ na ye. U gbã wĩ na, n ma driyã nge kai- byɛ yãŋ, n sã ma ne yãã ke kla kua ra ye ye. Koo kai- ngĩ ma nii ra wlan, koo ga ra par- yigi, n ma ne nii ke ye nakugu dyan, n saa cã gɛ cã n naa n gaha koo kuɛ ye ye. ¹⁵ Ma kũũ woo, ma sã kũũ woo, yĩŋ wee laa na ma tɛr laa yaha ye. Lii le ma yĩŋ ne, Yãhã n ma ta nafuã laanfãyãm ne. ¹⁶ Mpãy byɛ pe n yãr poo laanfãyãm ter syi ne, poo pe ma Yãhã pii, Yãhã

pe yee Brama kur pii. Yãhã yrĩŋ wãã poo kě, ke maha pe fɛn di.

¹⁷ Ye ma n ba naa ra fã y nantãŋ kai nde syi ne ye! Narfar tii pe re yi ra kadye na, te le yar, nawee- me pe ra nuhu Yesu wĩĩ na.

¹⁸ Wo nna, wo Yĩŋfua Yesu u u laantãr yar ye na. Amɛn, le nii ke syi.

YĀHĀ NAAMBIYĀRFĀN SABA

Karaboro, Eastern: YĀHĀ NAAMBIYĀRFĀN SABA New Testament
copyright © 1993 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Eastern Karaboro

Contributor: WBT Central Zone

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 13 Jun
2022

15120496-00e2-503a-8d40-2d7cfdc1ba5b